

Helse- og omsorgsminister Bent Høie
Direktør Camilla Stoltenberg, Folkehelseinstituttet

Medier som samfunnskritisk virksomhet

Norsk Redaktørforening (NR), Norsk Journalistlag (NJ), Mediebedriftenes Landsforening (MBL), Landslaget for lokalaviser (LLA) og Fagpressen har med undring registrert at nyhets- og aktualitetsmediene ikke er med på den [listen over samfunnskritiske virksomheter](#) som Folkehelseinstituttet har vist til, og som det ble referert til i forbindelse med presentasjonen av regjeringens forsterkede tiltak mot den pågående koronaepidemien.

Gitt det enorme behovet for informasjon til publikum som epidemien utløser, mener vi det er åpenbart at de redaktørstyrte, journalistiske mediene har en svært viktig og kritisk samfunnsfunksjon, i form av faglig fundert, kritisk og uavhengig informasjonsformidling. At mediene har en slik funksjon, har vært anerkjent av norske myndigheter helt fra andre verdenskrig.

Medienes særskilte stilling viser seg også i det faktum at det er gitt egne bestemmelser i kringkastingsloven og smittevernloven om at myndighetene kan pålegge distribusjon av særlig samfunnskritisk informasjon. Det heter i kringkastingslovens § 2-4:

§ 2-4. Melding fra statsmyndighet m. v.

Kringkastere skal etter regler Kongen gir, sende meldinger fra statsmyndigheter når det har vesentlig betydning.

Kongen kan gi forskrifter om kringkasteres virksomhet under beredskap og krig.

Videre fremgår det av smittevernlovens § 4-8:

§ 4-8. Massemedier - informasjonsplikt

Ved et alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom kan departementet eller Helsedirektoratet pålegge ethvert innenlandsk massemedium å ta inn meldinger til hele befolkningen eller avgrensede grupper av den.

Forutsetningen for at mediene skal kunne ivareta slike funksjoner er at mediene er operative. Vi ser allerede nå eksempler på at nyhetsmedier, både lokalt og sentralt, sliter med å få vaktplaner til å gå opp og å få bemannet sentrale funksjoner i både rapporterings- og publiseringsledd. Eksempelvis er

det for TV 2 i skrivende stund usikkert om man klarer å avvikle kveldssendingene som normalt de kommende dagene.

Vi viser også til den nye [forskrift om midlertidig fritak fra tjeneste for tjenestepliktige i Sivilforsvaret](#). Der heter det i § 3:

§ 3. Midlertidig fritak fra tjeneste for ansatte i virksomheter som ivaretar samfunnskritisk funksjon

Virksomheter som ivaretar eller understøtter samfunnets kritiske funksjoner som må opprettholdes eller opprettes for å dekke befolkningens og samfunnets grunnleggende behov og trygghet, og som er registrert som samfunnskritisk virksomhet etter vernepliktsforskriften § 65, kan gis midlertidig fritak fra tjeneste for ansatt som har en kritisk funksjon i virksomheten. Det kan gis fritak så lenge den ansatte har stillingen.

I høringsnotatet fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), under punkt 4.3, er det eksemplifisert hvilke typer virksomheter dette omfatter:

«Tjenestepliktige i Sivilforsvaret kan gis midlertidig fritak fra tjenesteplikten fordi de i kraft av sin stilling dekker en samfunnskritisk funksjon. Med samfunnskritisk funksjon menes funksjoner som må opprettholdes eller opprettes for å dekke befolkningens og samfunnets grunnleggende behov og trygghet. Det kan for eksempel gjelde ansatte innen kraft- og vannforsyning, transport, pressen, apotek og nødetatene.» (vår uth)

I den situasjonen vårt samfunn nå står oppe i, mener vi det er helt avgjørende at de redaktørstyrte, journalistiske mediene kan fortsette å gjøre sin jobb. Det vil i noen tilfeller bli vanskelig gitt de tiltak som nå er iverksatt.

Vi er selvsagt innforstått med at ikke alle ansatte i disse virksomhetene innehar funksjoner som tilsier fritak fra myndighetspålagte restriksjoner. Men vi mener det må åpnes for at personer i nøkkelposisjoner i mediehusene må kunne få f.eks barnehage- eller skoleplass, slik at de kan fortsette å ivareta det vi mener er samfunnskritiske funksjoner.

Oslo, 2020-03-13

Med vennlig hilsen

Norsk Redaktørforening
Arne Jensen (sign.)
generalsekretær

Norsk Journalistlag
Hege Iren Frantsen (sign.)
leder

Mediebedriftens Landsforening
Randi Øgrey (sign.)
administrerende direktør

Landslaget for lokalaviser
Tomas Bruvik (sign.)
Generalsekretær

Fagpressen
Per Brikt Olsen (sign.)
Direktør